

Nemzetbiztonsági reformallergia

Papp László Tamás 2006. december 28. 07:46

A szakmapolitikai kiáltvány lényegében a sáncaiból kivetett régi gárda alig burkolt támadása Gyurcsány "meghitt kamarása", Szilvássy György ellen, akinek vezetése alatt "a szolgálatok nem bizonyultak kellőképpen hatékonyak a bűnmegelőzésben"...

„Előkészítetlennek tartja a nemzetbiztonsági szolgálatok összevonásáról szóló kormányzati döntést az MSZP nemzetbiztonsági munkacsoportja” – ilyenkor az ember rögtön a hagyományos, szinte kötelező rituálészámbe menő kormány-MSZP játékra gondol.

Eszerint a kabinet a gonosz (népnyúzó, piacpárti, érzéketlen stb.) pénzügyminiszter javaslatára a kistéleplési iskolák (szárnyvonalak, kórházak) X százalékos csökkentését javasolta, ám a szociálisan érzékeny frekvenciatartományban hallatott baloldali sikolynak köszönhetően a globális pénzpiacok urainak helytartója megelégedett az X-nél valamivel enyhébb kurtítással. Amivel kapcsolatban nyugodtan élhetünk a gyanúperrel, hogy többé-kevésbé előre megírt forgatókönyvek – vagy ösztönből nyomott rögtönzések – szintjén levajazott kommunikációs geg az egész.

Annyiban tényleg stimmel a dolog, hogy a társadalombiztosításnak, egészségügynek, vasútnak, köz-és felsőoktatásnak nevezett feudálszocialista érdekkonglomerátumhoz hasonlóan a nemzetbiztonság területén is húsbavágó átalakításokra lesz szükség. De az ilyen törekvéseknek való nekifeszülést aligha lehet más ágazatok folyamataiból levezetett képletekkel illusztrálni.

*

Mint azt egy off record nyilatkozó szakmabéli elmondta: „a nemzetbiztonsági szervezetek reformja nem olyan jellegű, mint az egészségügy vagy az oktatás átalakítása, ahol alulról jövő vitával, nyíltan, elemenként 'szétszedhető' a téma... A szakszolgálatok hierarchikus szervezetek, ahol még az is államtitok, hogy milyen struktúra szerint működnek. Ez megnehezíti, hogy széles politikai mező bevonásával lehessen javaslatot tenni az átalakításra.”

Magyarul: a többi szakmához viszonyítva nagyságrenddel több esély nyílik a háttérbeli kavaráásra, lobbizásra, a racionalizálás és átvilágítás bürokratikus, szakapparátusi elszabotálására, az intézmény felülvizsgálatának lefékezésére. Annyi józan paraszti ésszel is átlátható, hogy amennyiben a végrehajtó hatalom a jövőben három titkosszolgálati szervezetet hoz létre a jelenlegi ötből, akkor minimum két (fő)igazgató (stábjával együtt) fölöslegessé válik. Valószínűleg némi egzisztenciális-szervezetszociológiai önérdék is bejátszhat abba, hogy ilyen lázas túlmozgást, allergiás reakciót generált a reformszándék.

Örvendetes, hogy – 2001. szeptember 11. után fél évtizeddel – az MSZP Biztonságpolitikai Tagozata illetékes munkacsoportjának is leesett: „elavult szervezeti keretek között dolgoznak a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok. Az öt szervezet működését a párhuzamosság, a nehézkes együttműködés, az egymással való rivalizálás jellemzi”. De jól látható, hogy mostani aktivitásukat a regnáló titokminiszter fúrása-legyengítése motiválja.

Legalábbis ama félmondatot, mely szerint a „titkosszolgálatokat helyezték ismét tárca nélküli miniszter vagy szakállamtitkár felügyelete alá”, nehéz másként értelmezni. A szakmapolitikai kiáltvány lényegében a sáncaiból kivetett régi gárda alig burkolt támadása Gyurcsány „meghitt kamarása”, Szilvássy György ellen, akinek vezetése alatt „a szolgálatok nem bizonyultak kellőképpen hatékonyak a bűnmegelőzésben, a bűnelkövetési szándék

feltárásában, hiszen nem tudták előre jelezni, hogy szélsőséges csoportok a kormányellenes demonstrációkat rendezésbe fordítják”. Legalábbis szerintük.

Mondjuk valami kevésbé gyenge érvet is találhattak volna. Hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal néhány órával az MTV-székház elfoglalását megelőzően nem tudott a dologról, azon nincs mit csodálkozni. Nagy valószínűséggel akkor még a későbbi elkövetők sem gondolták, hogy másnapra virradván tévét kommunizálnak. Sem akkor, sem utána nem volt jobbos összesküvés, melyet felderíthettek volna. Csupán néhány tucat (aztán pár száz) balhészagra gyűlt, maroktelefonos hírláncba verődött bombázódzsekis-tarsolylemezes vadbarom, akik szórványosan zsidózva spontán vandálbemutatót rittyentettek.

Hogy ezt napokon-heteken át teheték, az sokkal inkább a tehetetlenségét brutalitással ellensúlyozó, de az MSZP által rojtosra fényezett rendőrség, mint az NBH vétke. Ezt megelőzni csak a mobilhívásokat és drótpostát alanyi jogon lehallgató rendőrállamban lehetett volna, oszlatni viszont bármelyik uniós demokráciában magasabb szinten, jogállamhoz illőbb módon tudnak.

Előrebocsátjuk: halványlila segédfogalmunk nincs, a különböző titkosszolgálati reformtervekből melyik pontosan kinek jó a Cégnél és miért, ki kivel van, ki kinek az embere. (De aligha rugaszkodunk el a valóságtól, ha feltételezzük, hogy a fecsegő reformfelszín az elmeszesedett struktúrákhoz hallgatva ragaszkodó közhivatali mélységeket takar.) De csak remélni tudjuk, hogy az utolsó, törvényerőre emelt verzió szakmailag ütősebb lesz, mint a szocialisták nemzetbiztonsági munkacsoportja által szervezett, „A neofasizmus elemzése” című, vezérszavaiban a pártállami tankönyveket idéző előadás.